

da skoro da možete prebrojati svaku od šest žica ponaosob, dok DAC u usporedbi ove akorde pretvara u slatku i lako probavljivu melasu. DAC sekcija usporediva je s onim što nude CD plejera klase do 10000 kuna i smatram da, u okviru zadatog, predstavlja odlično postignuće. Zvuk donekle podsjeća na ono što sam imao priliku čuti od Exposure 2010s DAC-a, samostalnog uređaja cijene cca 1000 EUR, što dovoljno govori u prilog H300. Hegelov DAC izvrsno se nosi i s masivnim dinamičkim udarima čemu svakako pridonosi i mogućnost izlaznog stupnja pojačala da munjevito reagira, pritom zatimivši eventualne probleme i izobličenja koja bi negativno utjecala na percepciju zvuka. Zato je i jedna od dominantnih karakteristika pojačala, bez obzira na izvor zvuka, beskrajna čistoća i transparentnost kroz snimku.

Iako nisam nešto "nakačen" na hi-res, općenito mislim kako jedino glazba u visokoj rezoluciji, dostupna putem interneta, može održavati high-end na životu. Možda griješim, ali pogledajte samo poplavu novih, relativno dostupnih, ali i vrlo skupih USB high-res konvertera koji su preplavili sve segmente tržišta u posljednje vrijeme. A i dostupnost glazbe u visokoj rezoluciji sve je veća.

Kako inače kod kuće slušam nešto sasvim suprotno modernim digitalnim trendovima - non-os DAC namijenjen reprodukciji 16/44 formata s cijevnim izlazom - bilo mi je vrlo zanimljivo poslušati kako preko USB ulaza zvuče "normalni" i formati visoke rezolucije. U tu svrhu poslušao sam one besplatne "skinute" s weba (vidi npr. www.hdtracks.com, <http://www.2l.no/hires/>, itd.), ali i neke vlastite diskove koje sam u svrhu preispitivanja DAC-a ugrađenog u pojačalo pretvorio u FLAC 16/44. Nakon ponešto prtljanja i podešavanja svih postavki na računalu (ipak mi se čini kako je lakše ubaciti disk u ladicu nego prebacivati i slušati glazbu preko računala), zvuk koji je dopirao iz zvučnika bio je, ovisno o snimci, pun detalja, široke zvučne slike i naglašenih detalja u ekstremima. Priznajem da nisam bio oboren s nogu, ali dozvoljavam da mi ograničeno iskustvo u reprodukciji glazbe s računala nije omogućilo da ovaj aspekt ugrađenog DAC-a u potpunosti doživim i iz njega izvučem ono najbolje. Potencijal se svakako naslućivao, ali dobre snimke s rotirajućeg diska i dalje su zvučale uvjerljivo. Zanimalo me također i u kojoj je mjeri moguće iskoristiti ugrađeni DAC kao unaprijeđenje kućnih uređaja kojima prva namjena nije glazbena reprodukcija. U tu svrhu sam multimedijalni strimer - WD TV Live, putem optičkog kabela spojio na jedan od dva optička ulaza H300. Na žalost, WDTV-L putem digitalnog optičkog izlaza ne propušta signal rezolucije veće od 24/48 KHz. Stoga sam imao sljedeći izbor: poslušati osakaćene visokorezolutne materijale ili ripati CD-ove u FLAC formatu i poslušati ih u nativnoj rezoluciji. Nisam izabrao niti jedno, već sam se odlučio za svojevrsni treći put, u kojega se mnoga politička čeljad u posljednje vrijeme kune. Odlučio sam ripati diskove prebaciti u FLAC formatu na USB stick i tim ih putem poslušati na WDTV-u, preko optičkog digitalnog izlaza. Tako sam iz jednadžbe izbacio hard disk servera, ruter i bežični prijenos glazbe do WDTV-L-a. Ako niste probali, nećete vjerovati, ali ova kombinacija zvučala je izuzetno uvjerljivo, smireno i detaljno, u potpunom neskladu s cijenom (oko 800 kn) i namjenom (multimedijalni kućni uređaj). Kao svojevrsni "transport", ova se kombinacija može nositi i sa zasebnim CD playerima. Izgleda kako izostanak bilo kakvih pokretnih dijelova u ovom "transportu", u odnosu na klasični CD player, uvelike pridonosi kvaliteti reprodukcije, jer količina muzikalnosti, detalja i definicije koja je izašla iz ove kombinacije, naravno potpomognute kvalitetnim DAC-om ugrađenim u H300, prelazi granice na koje smo navikli. Kratka usporedba s reprodukcijom istog materijala bežično streamanog sa servera potvrđuje prethodno: razmak se smanjuje. Ako i dalje mislite kako je ovaj Hegel skupo pojačalo, pogledajte stvari iz ovog kuta: čak i kao nemate odmah novac za cjelokupni sustav, uz ovo pojačalo dovoljan vam je i media player, optički kabel i USB stick (na 32 GB stane cca 40 albuma). Za ozbiljnije sustave pak, potreban vam je samo kvalitetan CD transport. Uštede ćete ostvariti na analognom interkonjektu, a pojačalo nudi i mogućnost da postane digitalni centar cjelokupnog sustava, pomoću kojega možete unaprijediti i zvuk ostalih digitalnih uređaja. Ugrađeni DAC nije samo bonus ili ukras, već ozbiljan D/A pretvarač koji može, po slobodnoj procjeni, konkurirati i zasebnim uređajima od kojih 10000 kn, dok hi-res USB DAC ne samo da daje dodatnu vrijednost cje-

lokupnom uređaju, već predstavlja svojevrsni osigurač za budućnost i sasvim lijepo prikazuje mogućnost glazbe zapisane u visokoj rezoluciji.

Zaključak

Da ga nema, trebalo bi ga izmisliti. Hegel H300 bi se i bez digitalne desne ruke u vidu ugrađenog DAC-a, sasvim lijepo snalazio u klasi integriranih pojačala kojoj pripada. Za razliku od velike većine njih, ima ugrađen DAC koji nije priručno već izrazito upotrebljivo sredstvo za seciranje audio materijala u formatima koji vam padnu na pamet. I bez dodatka DAC-a, za traženu cijenu bio bi dobra kupovina, jer se zvukom ravnopravno bori s konkurencijom, snagom ih uglavnom nadmašuje, izvedba i izgled su izvrsni, upravljivost također. Pojačalo vjerojatno zvukom, a ni izgledom neće zatitriti srca samo najzagriženijih ljubitelja cijevnih pojačala i onih koji u džepu nose sliku svoje omiljene 300B. Ostalima napomena: vrlo, vrlo preporučljivo.

Hegel 3000
Izlazna snaga 250W + 250W / 8 ohm, 430W + 430W / 4 ohm
Ulazna impedancija Balansirano 10kohm, nebalansirano 10kohm
Frekvencijski opseg 5Hz-180kHz (+/- 3dB)
Izobličenja < 0,005% @ 100W 8 ohm 1kHz
Dimenzije 12cm x 43cm x 38cm (vxšxd)
Masa 25 kg
Cijena: 30.410 kn
INFO: www.hd-multimedia.com

Korištena glazba
Eric Clapton Unplugged Reprise 45024-2 • Lars Erstrand Two Sides of Lars Erstrand (Opus 3, CD8302) • Stanley Clarke Trio with Hiroimi and Lenny White, Jazz in the Garden, 2009, Heads Up, HUCD 3155 • Melody Gardot, My One and Only Thrill, 2009, Verve B0012563-02; Worrisome Heart, 2008, Verve, B0010468-02 • Matija Dedić, Jeff Ballard, Larry Grenadier, From the Beginning, 2009, Dallas Records, 570 • Chris Thomas King, The Roots, 2003. godina, 21st Century Blues Records, cd-2107 • Christian McBride, Gettin' to it, 1995, Verve 523 989-2 • Bela Fleck, Flight of the cosmic Hippo, WB, 26562-2 • Michael Hedges, Beyond Boundaries, Windham Hill Records, 01934 11612 2

Sustav
CD plejer: Exposure 3010s (transport), DAC AD1865 non-os, WDTV LIVE, Tuner NAD C422, EAR 834T; Zvučnici: MG12se; Interkonekcijski kabeli: Wireworld Equinox 6, Audio Metallurgy, Kimber PBJ, Wireworld Atlantis III, Mundorf Silver/gold; Zvučnički kabel: Anticable, Dayens InVivo; Filter: PS Audio Quintet; Mrežni kabeli: Wireworld Electra 5-2, Aurora 5-2, Stratus 3, Rondo stalak.

Primare R32 i Musical Fidelity MI ViNL – srednja klasa u najboljem izdanju

piše: **Zoran Radenković**

Put do dobrog zvuka popločen je dobrim namjerama i brojnim iskušenjima kojima će se svaki putnik, želio to ili ne, neminovno izložiti. Kad su ljubitelji vinila u pitanju, čini mi se da je njihovo putovanje ono koje najviše obećava, a istovremeno nosi i najveće poteškoće. Za početak treba optimizirati sveto trojstvo koje čine baza (tanjur i pogon), ručica i zvučnica. Nakon toga, odabranoj zvučnici treba naći pravo pojačalo. Sve to još treba biti u suglasju s ostatkom sustava. Pa ako i donekle znamo, ili smo bar u to uvjereni, zašto neka pojačala više ili manje vole neke zvučnike, zašto neke cijevi vole, a neke ne, družbu tranzistorsku, kada dođu na red zvučnice i gramofonska pretpojačala, tu obično sva znanja posustaju. Zato odmah

Kada dođu na red zvučnice i gramofonska pretpojačala, tu obično sva znanja posustaju. Zato odmah priznajem da nemam odgovor na pitanje zašto nešto hoće ili neće proizvesti željeni rezultat

priznajem da nemam odgovor na pitanje zašto nešto hoće ili neće proizvesti željeni rezultat. Da znam, s osobitim zadovoljstvom bih to izložio. Ovako mi ostaje da vam prenesem što sam čuo testirajući dvije odlične naprave. Za te dvije naprave priprava su bila i dva sistema. Ne samo zbog puke radoznalosti koja pravog hobiistu nikada ne napušta, već i zato što i ovaj put valja ispitati imamo li konačno univerzalni uređaj koji želi sve sa svime. Pa ako i nemam senzacionalnu blagovijest za sve ljubitelje igle, vjerujem da ono što imam za izvijestiti zaslužuje pažnju.

Krenimo redom. Prvo dva sistema. Kućni, u najredovitijoj upotrebi, čine Rega RP 8 sa zvučnicom Apheta, EAR 864 pretpojačalo, Conrad Johnson ET 250S izlaz i zvučnici Audio Physics Cardeas. EAR 864 nije zalutao u ovu priču već se nakon izvjesne potrage pokazao kako najkompetentniji par-

tner za Regu. To najkompetentniji znači da je u stanju proizvesti uvjerljivu prostorno definiranu sliku, s dobrim frekvencijskim balansom popraćenim adekvatnom distribucijom harmonika, primjerenom dinamikom i dovoljnom količinom detalja da se fino tkanje analogije lako isčitava. Prostorna definicija mi je važna, jer govori i o faznoj usklađenosti, pa je za očekivati uravnotežen balans što će biti pretpostavka za jednostavno prepoznavanje instrumenata. Koliko pravilno su harmonici distribuirani reći će nam koliko možemo klavir, ili još bolje, orkestar vidjeti kao jedinstvenu cjelinu. Primjerena dinamika je nužna da nas približi stvarnom zvuku, tj. da učini tu iluziju čim uvjerljivijom, dok će količina detalja indicirati mikrodinamičke sposobnosti zahvaljujući kojima zvuk nekog instrumenta zvučati "čišće". EAR uz to barata i dobrom kontrolom donjeg i gornjeg dijela spektra, što je za uređaj cijevne konstrukcije pohvalno. Manje pohvalna je činjenica da nikakvog prilagođenja zvučnici nema. Drugi sistem je kombinacija nekoliko uređaja kojima sam posebno naklonjen. Tu je gramofon Technics SP 10 MKII, s ručicom Jelco SA-750L i zvučnicom Denon 103R. Technics motor je briljantan uradak koji je s lakoćom izdržao test vremen

i svjedoči što znači japanska pedanterija i predanost detalju. Jelco je jedna vrlo dobra ručka koja ima dvije ključne prednosti. Prvo, dugačka 12 inča, a drugo, dovoljno je

teška da ponese Denon 103R, koji u tim uvjetima s lakoćom može opravdati globalnu popularnost. Denon je spojen na vrlo dobro Audio Analogue Aria pretpojačalo, koje gleda u izvrsni Lamm LL2 Deluxe. Taj Lamm je jedno od najboljih pretpojačala, kada je vjernost zvuka u pitanju, koje sam čuo. Iz Lamm-a signal vodi u Ohm Walsh aktivne zvučnike. Iako

Sada se svaki pomak selektora impedancije jasno čuo i bilo je jasno da R32 može proizvesti prostorno stabilnu i preciznu zvučnu sliku

ovome sistemu ne bih potpisao optimalnu sinergijsku ugođenost, za potrebe ovoga testa izvrsno će poslužiti. Sada slijede naša dva kandidata: Primare R32 i Musical Fidelity M1 VINL. Prvi je stigao Primare i nakon što se nekoliko dana kondicionirao na malenoj spravici koja se zove anti-RIAA, a služi tome da signal iz npr. radijskog prijemnika pretvori u ono što bi izašlo iz MC zvučnice, Primare je bio spre-

man za prvi ogled. Spojen na linijski ulaz EAR 864 pretpojačala, R32 se pokazao kao okretan i poduzetan natjecatelj kojem nedostaje dinamike, harmonika u sredini i brzine u visini. Vrijeme tu nije ništa pomoglo i nakon nekoliko dana odustao sam od daljnjeg uvjeravanja sebe kako Primare ima što za tražiti u ovoj kombinaciji. Za uređaj koji teži 8,5 kilograma i kojem je kućište izvedeno u maniri značajno višeg cjenovnog razreda, koji nudi mogućnost višestruke impedancijske prilagodbe i koji je blaženo nisko šuman, zvučni rezultat ne obećava. Ako mislite da je u pitanju još jedan standardni tranzistorski uradak kojem se, ipak, ne može sakriti vrlo skromna količina elektronike koju ima pod poklopcem, moram vas razočarati. Nakon EAR pretpojačala, stigao je Lector ZOE, cijevno linijsko pretpojačalo, čudljive naravi kada je sinergija u pitanju. Ono što od Lectora nisam očekivao je baš ono što se dogodilo. Primare je propjevao s Regom! Dinamika se dramatično povećala, sredina se popunila i ubrzala, dok su visoki krenuli u oštru borbu za svaki tranzijent. Bas se produbio, značajno dobio na čvrstoći. Cijela slika je postala transparentna i

rezolutna. Nimalo slično zamagljenoj uspavanki koju proizvodi EAR/Primare kombinacija. Sada se svaki pomak selektora impedancije jasno čuo i bilo je jasno da R32 može proizvesti prostorno stabilnu i preciznu zvučnu sliku. Za tražene novce iznimno dobro i ako je nedostajalo nešto harmonika u sredini, to ćemo pripisati kompromisu koji neizbježno nosi ovaj cjenovni razred. Naime, nemam iluzija da će uređaj koji zvukom u mnogočemu podsjeća na značajno skuplji Pass Xono, biti baš u svemu rame uz rame Pass-u. Ono što nedostaje svakako opet nameće pitanje opravdanosti razlike u cijeni, no tu ćemo staru temu ostaviti za neku drugu priliku.

Primare je nakon briljantne izvedbe s Lectorom krenuo put drugog sistema, a stigao je Musical Fidelity. M1 VINL nosi duh novog vremena. Prekidačko napajanje i osvijetljeni zaslon na kojem možete očitati odabrane parametre, Red tipkala ispod zaslona omogućava promjenu ulazne impedancije za MC ili kapaciteta za MM zvučnice. Iako korisničke upute upozoravaju da to baš i ne treba činiti usred svirke bez da se glasnoća utiša, nikakvih problema s time nisam imao. VINL nema razinu izrade kućišta kojom se može pohvaliti Primare, no to za ove novce nema nitko. Ako je R32 hladni i precizni Šved, onda bi MF trebao u najboljoj engleskoj tradiciji biti naglašen dobar u sredini i vrlo dobar prema krajevima. Uz to Rega je engleski proizvod, pa je valjda za očekivati i dobru suradnju dvaju otočana. Dok se MF pripremao za nastup, došlo je vrijeme za poslušati R32 koji se već aklimatizirao u drugom sustavu. Ogled Audio Analgue

Arie i R 32 nije trajao dugo i Primare se nije uspio kvalificirati za više od 15 minuta slušanja, od čega je cijelih četrnaest služilo tome da se ipak potvrdi kako mu je kompatibilnost sa Technics/Jelco/Denon gramofonom i Lamm pretpojačalom neobično niska. Rezultat lošiji nego s Regom i EAR-om. Blijedo, dvodimenzionalno i beživotno. Aria je bila bolja baš u svakom segmentu reprodukcije te se Primare vratio kako bi dočekao zadnju rundu u kojoj će se između naša dva kandidata i Audio Physics zvučnika pojaviti mala i dinamitna Jeff Rowland Capri+201 kombinacija.

Tada već ugodno temperirani Musical Fidelity bio je spreman za prvu rundu s EAR-om i to se na prvu pokazalo kao ugodno. No ne puno više od toga. Nisam zagovornik analognog zvuka kao "zaokruženog i muzikalnog" tako da nedostaje dinamike, mikrodinamike i timbralnih nijansi, a upravo je to bila glavna odlika ovog ugodnog zvuka. Ne mislim da za takav zvuk treba kupovati Regu RP 8 i VINL. Može se to za bitno manje novce. Pa ako MF nije par EAR-u, kao što to nije bio niti Primare,

MF je strelovito brz i jasan, istovremeno dajući glazbi "da diše" prirodnim ritmom

li je to Denon toliko dobar, ili je VINL taj koji to sve može pokazati? Gusta sredina koja nije samo napućena detaljima već i adekvatno popraćena harmonicima, MF je strelovito brz i jasan, istovremeno dajući glazbi "da diše" prirodnim ritmom.

Tako se prije zadnje runde pokazalo da će rezultat utakmice Primare: Musical Fidelity biti trajno neriješen. A u zadnjoj rundi čekaju Jeff Rowland Capri linij-

samo razgrće sve pred sobom, preko muzikalne, brze, protočne, detaljne i uvjerljive sredine do preciznih i pedantno povezanih visokih koji će s dovoljno transparentcije i rezolucije cijeloj slici dati "zraka" i uvjerljivosti. Prostorna slika je stabilna kao i sposobnost razrješavanja "kompleksnih situacija". Trebam li se baviti pitanjem da

sko pretpojačalo i monoblokovski 201. Prvi na redu je Musical Fidelity i već kratko slušanje nameće zaključak kako, izgleda, taj uređaj nije dobar izbor za Rega Aphetu. S tri pretpojačala ne uspijeva iz Rege izvući dovoljno života, a o nekom posebnom elanu i spremnosti na pravi okršaj da i ne govorimo. Ničega tu nema što bi moglo opravdati cijenu. Odgovor na pitanje zašto je to tako, ponavljam, ne znam. Kao što ne znam niti zašto Primare jednostavno briše sve pred sobom kada sjedne između Rege i Rowlanda. Da li je Miles Davisov "Tutu" ili Mozartov "Figarov pir" na gramofonu, jasno je da imamo izvrstan rezultat. To da je ritam sekcija Miles Davisa s drugog planeta, Primare donosi jednako jasno koliko i čvrsto. Za Milesa to znate i u MP3 varijanti. Jednako čvrsto zvuči i grof Almagiva (bas bariton) koji će se ogasiti dovoljno uvjerljivo da sve priče o nesposobnosti tranzistorskih uređaja da stvore iluziju stvarnosti, ipak ostaju samo priče. Za tu iluziju trebaju transparentija i rezolucija koje može donijeti samo

odlična elektronika. A Primare jeste odličan i već će ga način kako izlazi na kraj s donjim dijelom spektra smjestiti stepenicu više.

Na kraju, iako sam već rekao da je rezultat neriješen, valja podvući crtu. Za mene će Primare R32 biti uređaj koji bih odabrao, jednako kao što će za mog prijatelja koji je vlasnik drugog sistema to biti Musical Fidelity M1 VINL. To nije pitanje različitih ukusa, već lako uočljive kompatibilnosti uređaja, jer kako R32 radi odlično s Rega Aphetom, jednako tako VINL uspijeva iz Denona izvući ono najbolje. I dok ću kod Primarea primjetiti blagi nedostatak boje u sredini, lista plusseva je tako dugačka da se ovome uređaju nema što prigovoriti za te novce. Naprotiv, primjerenije je govoriti o uređaju koji je zvučno klasu iznad svog cjenovnog razreda. Kad je Musical Fidelity u pitanju, cijenu mu je tako lako opravdati kada se čuje što može udružen s Denonom. Na pitanje da li se isplati platiti značajno više za nešto bolje, morate odgovoriti sami. To je dobra strana našeg hobija. 🎧

Musical Fidelity M1 VINL
Dimenzije
430 x 380 x 95mm (šxvxd)
Masa
8,5 kg
Cijena:
7.558,00 kn kn
INFO:
www.mediaaudio.hr

Primare R32
Dimenzije
430 x 380 x 95mm (šxvxd)
Masa
3,5 kg
Cijena:
5.590 kn
INFO:
www.bojzavuka.hr

Korištena glazba
W.A. Mozart „Le Nozze di Figaro“ Carlo Maria Giulini, EMI
• Miles Davis „Tutu“ Warner Bros • Sergei Rahmanjinov, 3. klavirski koncert, Andrei Gavrilov, Melodia • Eric Clapton „Unplugged“ Reprise Records • Kari Bremnes „Reise“, Strange Ways Records • Jazz at the Pawnshop, Proprius

Sustav
Gramofoni: Rega RP 8 + Apheta i Technics SP 10 MK II + Jelco SA 750L + Denon 103R; **Pretpojačala:** EAR 864, Lector Zoe, Audio Analogue Aria, Lamm LL2 Deluxe, Jeff Rowland Capri; **Pojačala:** Conrad Johnson ET 250S, Jeff Rowland 201; **Zvučnici:** Audio Physics Cardeas, Ohm Walsh 5000 A; **Kabeli:** Kimber Select/ KCAG/ HERO/ Timbre; **Strujni kabeli:** original od proizvođača